

В.М.Дудник, д-р мед.наук, доцент,
І.С.Горовий, Н.І.Сінчук, І.В.Сторожук, В.П.Попов, О.Д.Зелінська,
О.І.Ізюмець, канд.мед.наук, доценти,
Г.І.Мантак, канд.мед.наук,
Вінницький національний медичний університет ім..М.І.Пирогова

ВПРОВАДЖЕННЯ БОЛОНСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ КЛІНІКИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ПЕДІАТРІВ

Необхідно визнати, що впровадження Болонської системи навчання є кроком вперед. Це обумовлено, перш за все, наданням студента більш широких можливостей для підвищення, як теоретичних, так і практичних знань і умінь. Перехід викладання у вищих медичних навчальних закладах на Болонську систему потребує реорганізації цього процесу.

Згідно нової програми збільшується кількість годин для самостійної роботи студента, зменшується кількість лекційних годин. Все це диктує необхідність уніфікування підготовки, достатньої кількості нових підручників, можливостей для студента працювати самостійно (в бібліотеці, в клініці). Позитивним з нашої точки зору є те, що кожен студент повинен підготувати і відповісти кожну тему, що безумовно покращує теоретичну підготовку. Це значно підвищує педагогічне навантаження, але не супроводжується адекватним підвищенням рівня заробітної плати.

Висновок: Болонська система в умовах клініки може працювати, і це добре, але потрібно працювати над зменшенням кількості студентів в групах, підвищувати мотивацію переваг Болонської системи, як серед студентів, так і викладачів.

Є.В.Зозуля, аспірантка кафедри загальної педагогіки,
evgeniya-zozulya@yandex.ru

Харківський національний педагогічний університет
ім. Г.С.Сковороди, м. Харків

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В ДОКУМЕНТАХ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

В умовах впровадження системи академічних кредитів, передбаченої Болонською декларацією, актуальним завданням, що постало перед сучасною педагогікою вищої школи, є підвищення ефективності самостійної роботи студентів.

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури дозволяє зробити висновок про значний інтерес вітчизняних і зарубіжних дослідників до проблеми самостійної роботи студентів. Проблемі підвищення ефективності самостійної роботи у навчальному процесі присвячені наукові дослідження багатьох учених. Проте підходи до розуміння завдань, функцій самостійної роботи у дослідників різнопланові. Основи самостійної роботи студентів були закладені в працях А.Дистерверга, А.Я.Коменського, Н.Пірогова, К.Ушинського та інших. Прогресивні ідеї класиків педагогіки розглядались в роботах В.Буряка, В.Козакова, Б.Коротяєва, І.Лернера, П.Підкасистого, Н.Половнікової, та інших. Питання самостійної роботи у ВНЗ досліджувалися В.Морозом, М.Солдатенко та іншими.

Відомо, що процес навчання не повинен базуватися лише на передачі знань від викладача до студента, знання мають бути отримані в процесі активної особистої діяльності того, хто навчається, за чітко складеною систематизованою програмою з контролем за рівнем набутих знань за загальноприйнятими вимогами.

У сучасних умовах організації навчального процесу, коли за документами Болонської декларації, значна увага звернена саме на самостійну роботу, стають актуальними питання вдосконалення її змісту та методів. Переход до самостійної роботи в навчанні веде до зміни позиції педагога. Роль викладача лишається так само, як і раніше, важливою, але змінюються його функції. Він тепер стає організатором пізнавальної діяльності студентів, консультує та орієнтує на різні види самостійної роботи. Ефективність самостійної роботи студента суттєво залежить і від організації контролю за її виконанням з боку педагога. Тому удосконалення методів самостійної роботи та контролю за нею стає актуальною роботою викладача в сучасній вищій школі.

У Програмі дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України задекларовано принцип організації навчального процесу на основі пріоритетності змістової та організаційної самостійності та зворотного зв'язку, що полягає у створенні умов організації навчання, вимірюється та оцінюється результатами самостійної пізнавальної діяльності студентів.

З цією метою слід подолати існуючу суперечність між орієнтацією навчального процесу на самостійну роботу та недостатньо підготовленість викладачів і студентів до організації самостійної роботи; у світлі нових вимог відсутністю відповідних технологій. Подолання суперечності зумовлює необхідність розв'язання проблеми особистісно-професійного спрямування самостійної роботи студентів.